

ΣΥΛΛΟΓΙΣΜΟΙ ΤΗΝ ΕΠΑΥΡΙΟ ΤΟΥ ΣΥΜΦΩΝΟΥ ΤΗΣ ΜΕΚΚΑΣ

Γιώργος Πουκαμισάς¹

Ενώπιον μιάς συνθέτου καταστάσεως στην γεωπολιτική σκακιέρα της Μέσης Ανατολής η οποία έχει παγκόσμιο ενδιαφέρον, έχοντας κατά νου τα ελληνικά συμφέροντα, καταθέτω τις σκέψεις που ακολουθούν:

Δεν υπάρχει λόγος, ταραχή να καταλαμβάνει τους αρμοδίους του ΥΠΕΞ εξ αιτίας του Συμφώνου της Μέκκας (07 Αυγούστου 2026). Αναλύουμε την κατάσταση και μένουμε συνεπείς στις επιλογές μας - που πάντως ως προς την Αν. Μεσόγειο και την Μέση Ανατολή πρέπει να τελούν υπό διαρκή επισκόπηση - .

Θα ήταν σπασμωδική μία κίνηση απόσυρσης της συστοιχίας του πυραυλικού συστήματος εναέριας άμυνας Patriot από την Σαουδική Αραβία. Αντιθέτως, από πολιτικής τουλάχιστον απόψεως το σύστημα πρέπει άχρι καιρού να παραμείνει στο Γιανμπού και η πλευρά μας να προχωρήσει χωρίς αναβολή σε διαβουλεύσεις εφ' όλου του φάσματος με το Ριάντ για το παρόν και το μέλλον της διμερούς συνεργασίας.

Δεν πρέπει να υπάρχει αμφιβολία ότι η Συντροφία των Τριών είναι καρπός της αδυναμίας των ΗΠΑ να καλύψουν αποτελεσματικά τους εταίρους των στον Κόλπο από τα πλήγματα του Ιράν. Συνδετικό υλικό των Τριών, εν προκειμένω ως εκπροσώπων όχι μόνο των Σουνιτών αλλά του συνόλου των Μουσουλμάνων, είναι η εναντίωση στις πολιτικές του Ισραήλ. Δεν είναι το Ιράν ο στόχος, η απειλή για την ασφάλεια των τριών συμβαλλομένων της Συμφωνίας Αμυντικής Συνεργασίας.

Είναι πρόδηλο ότι η ασθενέστερη πλευρά της τριγωνικής συμμαχίας είναι η Σαουδική Αραβία. Η υπογραφή της συμφωνίας αποτελεί αγορά, αμφιβόλου αξίας ασφαλιστηρίου για τον κυβερνώντα διάδοχο του σαουδικού θρόνου. Ήταν όμως κίνηση ανάγκης, πιεζομένου μεταξύ Ισραήλ, Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων και, από την άλλη πλευρά, του πολυπράγμονος Κατάρ, φίλου και δανειστή της Τουρκίας. Το Σύμφωνο, αν υπήρχε σε κάποιες καγκελαρίες αμφιβολία, εννοείται ότι βάζει ταφόπλακα στην περίπτωση προσχώρησης της Σ.Α. στις συμφωνίες του Αβραάμ και εκθέτει τα Η.Α.Ε. που είναι μέρος των συμφωνιών αυτών. Εξ άλλου, η ούτως ηη άλλως μακροπρόθεσμη προοπτική δημιουργίας οικονομικού διαδρόμου Ινδίας-Μ. Ανατολής-Ευρώπης IMEC, τώρα παραπέμπεται στις ελληνικές καλένδες, μέχρι δηλ. αλλαγής της πολιτικής του Ριάντ. Η Σ.Α., φύλακας των ιερών προσκυνημάτων του Ισλάμ, ενδίδει στην Τουρκία, κληρονόμο των Οθωμανών Χαλίφηδων, η οποία με την ανασύσταση του σιδηροδρόμου Κωνσταντινούπολης - Χετζάζης (συμφωνία Ιουνίου 2026), φιλοδοξεί να επιστρέψει εκεί από όπου είχε εκδιωχθεί με την Αραβική Ανταρσία του 1917.

¹ Πρόεδρος ε.τ., Δρ Πανεπιστημίου Αιγαίου, Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Γεωγραφικών Μελετών Ο ΣΤΡΑΒΩΝ.

Ιδιαίτερης σημασίας είναι η απόφαση της Αιγύπτου παρά τις προηγηθείσες διαβουλεύσεις, να μην ενταχθεί στο σχήμα. Όπως έχει γράψει ο ΣΤΡΑΒΩΝ (08.08.26), στο Κάιρο έχουν μία μακροπρόθεσμη οπτική των αραβικών πραγμάτων, λαμβανομένων επίσης πρωταρχικά υπόψιν των συμφερόντων τους στην Μεσόγειο και δη με Ελλάδα, Κύπρο, Ισραήλ, αλλά και εκείνων στη Λιβύη. Πιθανότητα μεταγενέστερης προσχωρήσεως της Αιγύπτου στο σχήμα φαίνεται περίπου αμελητέα, εκτός αν η κυβέρνηση Νετανυάχου, συνεχίσει αποφασιστικά την σημερινή αδιάλλακτη γραμμή της.

Περί αντισυσπειρώσεως: Η Ελλάδα πρέπει να συνεχίσει την εμπέδωση των σχέσεών της, επί διμερούς βάσεως, με το Ισραήλ, τα ΗΑΕ και , βεβαίως, με την Ινδία. Η σύμπληξη πενταμερούς «Άξονα» Ινδίας-ΗΑΕ-Ισραήλ-Κύπρου-Ελλάδος δεν εξυπηρετεί.

Η Ελλάδα, η Αίγυπτος και το Ισραήλ

Η χώρα μας, ορθώς, έχει αναπτύξει μία πολυεπίπεδη στρατηγική σχέση με το Ισραήλ, η οποία δεν αποτελεί συμμαχία. Έκαστο των δύο μερών επενδύει στην σχέση αυτή χάριν των δικών του εθνικών συμφερόντων τα οποία είναι ιδιαίτερα για κάθε πλευρά. Με το Ισραήλ εμείς δεν είμαστε όμοροι, όπως όμως είμαστε στη θάλασσα όμοροι με την Αίγυπτο (άλλη η περίπτωση της Κύπρου). Το Ισραήλ αντιμετωπίζει δύσκολες καταστάσεις στην περιοχή του, οι οποίες δεν έχουν γίνει ευκολότερες με την επίθεση που εξαπολύθηκε κατά του Ιράν από κοινού με τις ΗΠΑ, στις 28 Φεβρουαρίου τρέχοντος έτους. Παρά τα επιφαινόμενα, η πτώση του καθεστώτος Άσσαντ στην Συρία, καθεστώτος κοσμικού, δεν διευκόλυνε την θέση ασφαλείας του Ισραήλ, ούτε βεβαίως τα ελληνικά συμφέροντα.

Στο μέτρο που αποτελούμε, όχι μόνο λόγω γεωγραφικής θέσης, κρίσιμο και αξιόπιστο εταίρο για το Ισραήλ, είναι υποχρέωσή μας να ξετυλίγουμε τις αντιλήψεις μας για το ένα η η το άλλο ζήτημα και τις επιπτώσεις στην διεθνή κατάσταση και σε εμάς ειδικότερα. Η οδός των σχέσεών μας πρέπει να είναι διπλής κατευθύνσεως και να συμβάλει στην ενίσχυση της θέσεως των δύο εταίρων, όχι στην δημιουργία νέων αντιπάλων. Το Ισραήλ, έχει κάθε συμφέρον, και η Ελλάδα δεν επιτρέπεται να μένει σιωπηλή, στο καλώς έχειν των Χριστιανικών, και ειδικότερα των Ορθοδόξων ιερών στους Αγίους Τόπους. Είναι γνωστό ότι το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων και η Αγιοταφική Αδελφότητα υφίστανται την πίεση Εβραίων ζηλωτών και την καταπάτηση προσκυνημάτων, κτημάτων και κτισμάτων.

Η αναθέρμανση των σχέσεων Αιγύπτου-Τουρκίας δεν οφείλεται στην σχέση Ελλάδος-Ισραήλ. Είναι όμως κατάσταση που υποχρεώνει να εξετάζουμε συνολικά και να σταθμίζουμε με λεπτότητα την πολιτική μας, η οποία βεβαίως δεν στοχεύει στον εγκλωβισμό της Τουρκίας, αλλά στην εξισορρόπησή της. Η Αίγυπτος δεν είναι και δεν πρόκειται να γίνει προνομιούχος ελάσσων εταίρος της Τουρκίας. Ανεξαρτήτως καθεστώτος, θα συνεχίσει να ακολουθεί πολιτική ισορροπιών μεταξύ ημών και της Τουρκίας, της οποίας όμως πολιτικής το μείγμα δεν θα είναι σταθερό και αμετάβλητο. Υπάρχουν όρια στην έναντι της Τουρκίας κατεύθυνση της Αιγύπτου, μάλιστα επί των ημερών του συστήματος Σίσι. Όσο και να είναι εξαγριωμένοι στο Κάιρο από τις πολιτικές του Ισραήλ απέναντι στους Παλαιστινίους και σε σχέση με την Αιθιοπία και την Σομαλιλάνδη, δεν θα στέρξουν να υιοθετήσουν την ατζέντα της Τουρκίας. Από την άλλη, είναι απορίας άξιο πως η Ελλάδα δεν έχει αυτή προσφέρει τις καλές υπηρεσίες

της μεταξύ των δύο σε αντιπαράθεση φιλικών χωρών, της Αιθιοπίας και της Αιγύπτου. Ακόμη, βολιδοσκοπήσεις προς την Τεχεράνη, θα μπορούσαν να είναι επωφελείς για τα συμφέροντα του κράτους και συμμάχων του.

Παραδόξως, το Τριμερές Σύμφωνο, για λόγους που δεν είναι του παρόντος σημειώματος, παρέχει την δυνατότητα ανακαινίσεως και εμβαθύνσεως του πολιτικού διαλόγου και συνολικώς των σχέσεων Καίρου-Αθηνών, πέραν του καλωδίου GrEgy, της Μονής της Αγίας Αικατερίνης ή του EastMed Gas Forum. Το ανάλογο ισχύει ως προς την σχέση με τα ακτιβιστικά Η.Α.Ε.

Η Αθήνα, όχι με την τωρινή ομάδα, απέναντι στην υπερέκταση της νοσταλγού παλαιών ημερών Τουρκίας, με στοχευμένη παρουσία στην Ερυθρά Θάλασσα και κατά δεύτερο λόγο στον Κόλπο, λαμβάνοντας υπόψη την τεχνογνωσία και της Λευκωσίας, θα μπορούσε να υπηρετήσει το εθνικό συμφέρον και να δείξει ότι είναι ενεργός και πρωτόβουλος παράγων σταθερότητας και φάρος διεθνούς συνεργασίας, συνδιαλλαγής και ειρήνευσης πέραν στερεοτύπων.

**Γιώργος Πουκαμισάς, Πρόεδρος ε.τ.
Μεσόγεια, Δεκαπενταύγουστος 2026**